

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegraful este de dñe ori pre sept-mana; Dumineca si Joi. — Prenumeratia se face in Sabiu la espeditura joiei, pre afara la c. r. poste cu bani zat'a prin seriori francate, adresa catre espeditura. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pre anu 7 d. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 93.

ANULU XXII.

Sabiu in 24 Novembre (6 Decemb.) 1874.

tral celelalte partile Transilvaniei si peste provinciale din Monachia pre unu anu 8 fl. la pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru priso. si tieri straine pre unu 12 1/2 anu 8 fl.

Inseratul se plateste pentru intal'la de la 7 er. circul, pentru a doar' ora cu 5 1/4, cr. si pentru a trei' repetitie cu 3 1/4, cr. v. a.

Congresul electoral.

Siedint'a de Dumineca, 17 Nov. se deschide la 11 ore sub presidiu Présantici Sele Episcopului Miron Romanulu. Dupa autenticarea protocolului vine la ordinea dilei raportul comisiunii de 9 asupr'a resolutiunei préinalte.

Comisiunea prin referentul P. Cosm'a propune dupa o motivare mai lunga o resolutiune cam de urmatru cuprinsu:

Congresul ia spre sciuntia partea acea a resolutiunei préinalte, prin carea se respinge alegerea Présantici Sele a P. Eppu I. Popasu si se dispune eschiderea acestui din combinazione la a dô'a alegere.

Congresul regreteaza forte adencu ca alegerea sea n'a dobenditu consumatiu préinaltu; catu pentru dispusestiunea ministeriale ca sa se notifice in regimul diu'a nouei alegeri din partea congresului, cu provocare la § 151 si 157 propune comisiunea, ca pre cala presidiale sa se aduca la cunoascinta inaltului ministeriu, ca notificarea acesta nu este in competint'a congresului, ci in a consistoriului metropolitan si ca acesta a si facutu prescris'a aretare despre tienerea congresului electoral, in fine substernearea actului de alegere se intielege de sine conformu Statutului organicu.

Asupr'a acestui raportu se incepe o desbatere seriosa, carea dupa ce Stanescu si Dr. Tincu esprima dorint'a, ca in ministeriu trebuie sa motiveze respingerea actului de alegere — se termina cu primirea proiectului comisiunii de noue.

Siedint'a dela 19 Novembre se deschide sub presidiu Présant. S. P. Eppu M. Romanulu la 10 ore.

Dupa autenticarea protocolului din siedint'a precedenta si unele cuvente intre cari se da concediu dep. I. Groz'a, se pune la ordinea dilei raportul comis. verificatorie. Cristea ca presed. alu comisiunii verificatorie din congresulu ordinariu, intréba déca comis. pote refera in congresulu electoralu, la casu candu nu, propune alternativ'a ca actului alegerei dep. de verificatu Petru Fodoreanu sa se transpuna la comis. verif. a congresului electoralu seu congresulu sa se prefa in congresu ordinariu si atunci sa refereze comisiunea congresului ordinariu, carea e gat'a curaportulu seu.

Dupa o scurta desbatere asupr'a acestei cestioni se propune din partea lui Dr. A. Mocioni trecerea la ordinea dilei, carea se si primește.

Ref. comisiunii bugetarie Ioan Hanne'a propune primirea particuleloru de caletoria ale deputatiunei tramise cu actulu alegerei la inalt regimul in suma de 1360 fl. care se si primește.

La propunerea dep. Stanescu se alege o comisiune de trei pentru compunerea unei adrese de condolentia P. Eppu I. Popasu, in carea se alege propunatoriul, P. Cosm'a si Dr. Tincu.

Pre diu'a urmatoria se pune la ordinea dilei actulu nouei alegeri, care la observarea facuta de presidiu se va tiené in biserica din cetate.

Fiindu resultatul siedintiei de Mercur 20 Novembre si de Joi 21 Decembre dejá cunoscutu adaugem, ca

in siedint'a de Mercur Présant'a Sea P. Eppu Mironu Romanulu anuncia congresului repasirea sea dela presidiu, intrandu de asta data, constrinsu de impregiurari, in combinatiune, si in locul seu urmeza ca comisariu congresuale P. Vicariu eppescu I. Metianu, mai departe ca in diu'a din urma dupa serversirea actului s'a alesu o comisiune de trei pentru compunerea adresi la inalt. regimul si alt'a pentru de a invită pre nou alesulu Archieppu si Metropolitu in sinulu congresului.

Dupa sosirea Présantici Sele intre aclamatiuni de „sa traiésca“ in congresu, comisariulu i face cunoscutu prin o cuventare scurta resultatulu actului alegerei. La care Présant'a Sea nou alesulu respunde urmatorele:

„Maritu Congresu! Cuprinsu in momentulu acesta de grigi seriose pentru greutatea sarcinilor, care Maritulu congresu intre impregiurari mai noue a aflatu de bine ale pune pre debili mei umeri prin alegerea mea de Archiepiscopu si Metropolitu, — nu me simtu capace de a afla cuvinte, spre a-mi esprime deajunsu multiamit'a mea cordiala pentru acesta onorifica incredere.“

„Nici me incercu dara a da prin cuvinte espressiune simtiemintelor mele de multiamita pentru acesta onore, ci lasu: ca gratitudinea, acesta adencu simtita datorintia a mea, sa se esprime mai apoi in fapte vii, in fapte, la cari si altcum dupa inim'a mea si in poterea oficiului meu bisericescu me simtu ingagiatu.“

„Fie-mi permisu numai a declará asta-data solenulu: ca eu primescu cu tota resolutiunea, cu tota resignatiunea votulu maritului congresu, si déca alegerea cadiuta asupr'a-mi va afla placere la prea inaltulu locu si va fi sanctionata de Majestatea Sea preagratosulu nostru monarchu: eu pre catu numai mi voru acordá puterile mele fisice si spirituali, nu voi lipsi nici candu de acolo, unde in armonia si contielegere fratiésca avemu sa lucrâmu spre binele si fericirea bisericei nostre la cladirea maretului edificiu alu nostru nationalu-bisericescu, alu carui'a fundamente e pusu dejá in statutulu nostru organicu.“

„Facundu-mi acesta respectuosa dechiarare, rogu pre Maritulu Congresu, sa binevoiesca a-mi pastrá si mai incolo preapretiuitele sele afecte.“

Cuventarea acesta ierasi fu intempiata cu aclamatiune de „sa traiésca“, intre cari Présant'a Sea si parasesce congresulu.

Dupa siedintia congresulu in corpore merge si felicita pre nou alesulu Metropolitu.

Vineri in 22 Novembre la 10 ore a fostu siedint'a ultima a congresului electoralu, carele dupa ce s'a dechiarat in permanentia pana la sosirea préinaltei resolutiuni se proroga. In data se continua siedintele congresului ordinariu, cari voru durá probabilmente pana adi séu mâne.

Deputatii transilvaneni din parlamentul ungaru s'a intrunitu in 29 Novembre n. fara diferinta de partida — intr'o conferintia spre a se svatu asupr'a intrebâriloru, cari interesédia in prim'a linia pre transilvaneni.

Baronulu Kemény deschise conferint'a si esprimă speranti'a, ca se

voru poté ajunge mai multe rezultate, déca deputatii transilvaneni voru tiené strensu la olalta. Oratorulu doresce, ca agendele sa se pertracteze dupa mesur'a urgentiei si a tempului candu acele voru veni la discussiune in parlamentu. —

L. Tisza si manifesteaza bucuria asupr'a intrunirei conferintei si se dechiara, ca amicii sei de principiu suntu gat'a a-si da parerea loru asupr'a intrebâriloru singuratece.

Contele E. Pekey impariendu agende in doue grupe pune in cea din tâiul pre acele, cari se voru pute de decide inca in sessiunea acésta: arondarea oficiolatelor in legatura cu contributiunea de casa; abaterile mai mici contr'a politiei, reducerea tribunalelor, custodie de siguritate, afacerile de contributiune, organisarea fondului regiu, modul de introducere a catastrofui contributiunei de pamant; in grup'a a dô'a pre acele, cari aru trebuu celu pucinu pregatite pre viitoru. Aceste suntu: baile montane, commasarea si segregatiunea pasiunilor, afacerile fruntarie, intrebarea solvirei despagubirilor.

Despre agendele si sirulu, in care au sa urmeze se incepe o desbatere mai lunga, in urma se alege o comisiune de 3, care are sa-si dea parerea asupr'a organisarei desbaterilor urmatorie:

In afacerea regularei urbariali s'a delegatu o comisiune de 7; in afacerile montane o comisiune de 4; in afacerile despagubirilor un'a de 4 si in fine s'a delegatu inca o comisiune pentru darea domesticale a comitatelor.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 24 Novembre n. 1874. In siedint'a de adi a casei reprezentantiloru anuncie presiedintele, ca s'a substernutu din partea tribunalului dela Keresturu rogarea: sa i se concéda acestui a introduce cercetare criminale contr'a deputatului Nicolau Bartha.

Acésta petitiune se predă comisiunei de inmunitate.

Ad. Lazaru indrépta către ministrul de justitia o interpellatiune, de scie acesta ca in Transilvania procedura criminale, cu deosebire ares-tulu de investigatiune, se exercéza intr'unu modu arbitriariu, asiá incátu adese-ori individi nevinovati siedu in arest uani intregi. Este ministrul aplecatu a delaturá acestu reu regulându afacerea acesta?

In conformitate cu resolutiunea de ieri vinu la discussiune petitiunile; referinte e Ant. Molnar. Mai intâi se desbate petitiunea comuneloru evangeliice unguresci din districtulu Brasovului, cari ceru unu senioratu magiaru deosebitu si incorporarea loru la o superintendantura ev. unguréna. Propunerea comisiunei petitiunarie se cetește, ea merge intr'acolo sa se predea ministrului de culte cu o indu-mare deosebita.

Ministrul de culte Trefort: On. Casa! Relativ la acésta petitiune mi dau onórea a dechiará ca ea s'a substernutu nu numai casei reprezentative, ci si mie si eu neasteptându opinarea comisiunei petitiunarie amu dispusu si delegatu in fat'a locului numai decâtunu oficialu de rangu

mai inaltu spre a esaminá punctele enumerate in suplica.

Dupa ce din cercetarea introdusa a resultatu, ca cea mai mare parte din acele puncte a gravaminelui suntu intemeiate, eu amu de cugetu a face dispusetiuni ulteriori; de ore ce inse natur'a autonomiei bisericei protestante aduce cu sine, ca inainte de a se aduce o dispusetiune administratiya in atari lucheru bisericesci sa se asculte corporatiunea bisericesca respectiva, eu amu provocatu consistoriului bisericescu a se enunciá in privint'a acestui gravamen. Indata ce opinarea acestui a va sosi, eu mi voiu tiené de datorent'a mea, a face dispusetiuni in privint'a acesta observându-se deoparte legile tierii, de alta parte raporturile noastre bisericesci si politice, — si a raportá la tempulu seu camerei.

Petitiunile cele numeróse contr'a urcării contributiunilor se transpun la comisiunea contributiunale; petitiunile ce privesc sistarea institutiunei de inspector scolari se predau comisiunei de inventiamentu.

Se cetește apoi scrutinul alegerii comisiunei administrative si cu aceste ordinea dilei de astazi este incheiata.

Cuventarea

deputatului Mihaile Besianu, in cau'a censului transitvaneanu, tienuta in Camer'a Ungariei la 23. Noembre 1874.

Onor. Camera! Redicu cuventulu fara de a ave speranta de rezultat favorabilu; pentru dupa cele ce s'a intemplat in camer'a boerilor si dupa cele ce s'a vorbitu astazi in acésta camera, sciu prea bine, ce sorte va sa aiba cestiuca censului transilvanéu. Si déca totusi mi ieu libertatea de a cere cuventu: acésta o facu numai pentru ca se dau espressiune temerilor mele ce le-a sternit in mine proiectul boerilor.

Marturisescu sinceru, onor. camera, ca pentru desvoltarea vietiei noastre constituionale si pentru odihnia marei majoritati a locuitorilor din Transilvania multu asiu fi dorit ba aflu ca ar' fi fostu nu numai oportunitu ci chiaru o lipsa neincungurata, ca pozitiunea ce camera deputatilor luase deja de doua-ori in acésta cestiuca sa se sustina si astazi. Proiectul camerei deputatilor negresit aru fi avutu acelu rezultat favorabilu ca si acei transilvaneni, cari facu majoritatea locuitorilor de acolo, cu multu mai tare s'ar' aliși de constituine patriei noastre, decâtunu s'a alipit — dorere — pana acum; aru fi avutu acelu rezultat de mare pretiu, ca nici unu sufletu de omu nu s'arū fi aflatu in Transilvania; care s'arū privi de strainu, ori de fiu vi-tregu alu patriei.

Me temu, onor. camer'a, — dee Ddieu sa fie altcum! — ca déca se va primi propunerea boerilor: legaturele uniunii, pentru cari atatul sangu se versase la anul 1848, de si nu se voru desface de totu, (caci in asta privintia avemu garantia constitutionala), dar' cutezu a afirmá, ca multu voru slabí; me temu, ca si acei bravi patrioti, cari in speranta unui viitor mai ferice, pana acum, neobositu au lucratu pe terenul constitutional pentru intarirea uniunii Transilvaniei cu Ungaria, si voru perde curagiul

si voru incetă de a lucra și mai de parte. Nu e de lipsa sa dovedescu mai de aproape ce perdere immensa este acăstă pentru teneră nostra viață constitutională, sum înse convinsu, ca perderea este cu multu mai mare și mai sentitoră pentru insa-si caușă libertății, deoarece eu din partea mea cestiunea prezintă nu o privescu de cestiunea a nationalităților, ci de a liberalismului. Cei ce și pana acum au lucrat în directiune liberală, — vedu pre bine dimpreuna cu mine: ce directiune daună și pericolosa în-augurămu, și cu dorere trebuie să esperieze, ca în patria nostra constitutională detorintelor egale nu corespundă și drepturile egale. Si în adeveru, de către noi chiar atunci candu § 1. art. de lege XLIII. din an. 1868. dice apriatu ca „egalitatea de drept civic și politică se garantă de nou pentru toti locuitorii Ungariei și Transilvaniei unite,” astăzi voimă a restrinție dreptulu electoralu pentru Transilvania, — de sigur ne abatemu de pe terenul liberalismului. Si acăsta sa o precumpene bine mai vertosu aceia, caroră li zace la inima viitorului Ungariei și desvoltarea constituțiunii noastre în directiune liberală.

Si eu vinu a întrebă onor. camera, în acui interesu ni se recomenda astăzi propunerea boerilor? dora în interesul marei majorități din Transilvania? nici de cum; caci este deja un secretu publicu, ca intregu acestu testu s'a proiectat numai în interesul unor omeni, caroră pre bine se potu numi feudalisti (*contradictio*), cu alte cuvinte astăva să dică atâtă: ca privilegiile și prerogativele, ce le-au stersu legile din anul 1848, astăzi au sa se restituie în alta formă și sub alta mantéa. Bine este acăsta? Barbatii liberali din tota Ungaria la acăsta intrebare nu potu avea altu respunsu, decătu ca: nu este bine.

Se dice, onor. camera, au disu-o multi adese-ori ca „în Transilvania suntu tendinție separatistice,” și că „estinderea drepturilor politice și a supră Transilvanenilor aru fi unu pericol pentru patria nostra;” în urma: ca „astăzi nu e vorba sa aducem

nouă lege electorală, ci numai sa modificăm resp. sa explicăm legea electorală din 1848.”

Dreptu ca, judecându din titlulu acestui proiectu de lege, asi se vede în adeveru de prezintă se tractează numai de modificarea legei electorală din 1848, înse tare se insiela celu ce crede, ca proiectul prezintă nu contiene altă decătu numai modificare ori explicație. Nu numai modificare ori explicație conține acestu proiectu de lege, ci și altă, anume: în unele puncte dreptulu electoralu de mai nainte se restringe, er' în altele se estinde. Vreti se dovedescu acăstă? Motivul deci, ca de prezintă nu se crează lege nouă și nu se străforma cea vechia — nu se poate acceptă de felu.

Tendinție separatistice!

Da aceste sciu bine și eu ca există caci faimă unor tendinție separatistice a ajunsu chiaru în septămânele trecute prin totă partile tierei. (intrerupere: *acele suntu astu-felu de tendinție!*) Da suntu tendințele separatistice ale partidei magiare specială transilvane! Cine nu vede acă tendinție separatistice? Există și altfelu de tendințe separatistice; dar' ceteză a afirmă onor. casa, ca conducătorii acestei și acelei partide nu suntu amici nici a uniunii, nici a vietiei noastre constitutionale. Si pre unii și pre altii are sa-i judece tribunalulu în inteleșulu legilor noastre de către suntu culapibili, dar' eu din partea mea cred că este unu ce forte gresit, de către pentru faptele punibile ale unei partide aristocratice ori a cutarui cetățenii cu tendinție inimice se va pedepsi majoritatea cea mare a Transilvanenilor.

In urma se dice, ca este periculosu să se estinde dreptulu constituționalu!

In acăsta privindu observu numai atâtă, ca ori suntu Transilvanenii harnici a se folosi de dreptulu constitutionalu în interesul loru propriu si în alu tierei ori nu suntu. Daca suntu harnici: atunci binevoiti a dispune, ca cuventul depusu în § 1. alu art. de lege, XLIII. din anul 1868. sa se prefaca in trupu; era de către

pre totu poporul lă desceptat spre credință și servitul Imperatului si a adunat multe osti, acceptandu gătă demandatiunea Cesarului că sa atace pre turci. Suntu si alte mai multe fapte ale lui care elu acolo le enumera prin puncte, dar' si aceste ni suntu de ajunsu a cunoscere insufletirea lui spre eliberarea creștinătății și scăpare din jugulu turcescu.

§ 14. Intalnindu-se Georgiu după reintornarea sea din Constantinopolul cu fratele seu Metropolitul Sav'a si odihnuindu-se cătu-va tempu săa conțiesu între sine, a cere dela principale stapanitorii concediu de a merge în tiără rusă, ună pentru a castiga milostenia, altă pentru de a vedea acea tiără binecinstitoră — dreptcredință. — In acăstă inse multu au fostu impiedcati prin domnii Ardélului caci aveau mare trebuită de densulu că de unu omu expertu în afaceri mari si pericolose (deoarece numai prin multe lui silintie s'a fostu asediata pacea si liniscea în Transilvania după cum insuși marturisesc) totusi dobândindu inviore au ajunsu prin Poloni'a la Smolenscu, si de acă pre Dnipru la Moscov'a, unde dela binecinstitorul Imperator Alessiu Mihailoviciu cu numele acestă I-lea cu onore său primiu în curtea cutărui Metropolit din Moscov'a, si s'a incredintatul implinirea trebilor lui Artemonu Serghieviciu, unui boieru forte onestu. Iéra în căta onore a avutu Imperatul Alessiu pre Georgiu si pre fratele seu Sav'a, din aceea se poate vedea (suntu cuvintele lui proprii) caci cându său adunat patriarchii: alu Alessandriei, alu Antiochiei si alu Moscoviei pentru unele trebi in an. 1668 in diu'a să-

suntu harnici: atunci sa mi fi iertatul a dice atâtă: ca locuitorii Transilvaniei nu suntu demni nici de atâtă dreptu constitutiunalu, cătu se cuprinde in proiectul camerei boieresci. In acăstă cestiu, după parerea mea, tertium non datur.

Mai am inca sa inseamnă in urma atâtă: ca proiectul boerilor va intemea fatia de constituția patriei noastre o mare neincredere si instranare intre locuitorii Transilvaniei. Resupunda istoriei pentru urmări cu consciinția loru sufletescă aceia, cari cestiunea censului transilvanenii au transpusu-o pe acestu teren dubiu.

Intre astfelu de impregiurări on-camera, pre mine numai ună imprejurare me mangaie adeca: ca cestiunea censului transilvanenii chiaru si in caderea sea va fi petrecuta de simpatia tuturor barbatilor liberali din Ungaria; me mangaie: ca nu peste multu va sosii timpulu, candu in imperiul Stului Stefanu in privindă dreptul civicu si politicu nu se va mai face deosebire intre cetățenii si cetățenii, intre confesiuni si confesiune.

De ceriul sa nu fie prea tardiu!

Eu din partea mea nu primesc propunerea camerei boieresci resp. a comisiunii centrale. (Strigari: *Savotámu!*)

Actionarii căilor ferate române în pericolu!

II.

Patru copii se consultara spre a gasi unu jocu si se unira in sfersitu a se jucă dă antreprenorul de căi ferate, consiliu de supraveghiere de banchieri. Trei copii si impartira aceste roluri intre ei; alu patrulea copilu intrebă plangendu: dara mie ce rolul 'mi dati? — Tu, disera cei-lalți cu disprețiu, esci, de către vrei sa scii, pre prostu, că sa iezi parte la joculu nostru — dara stai! ne trebuie si unu prostu, poti dara sa fi actionariu!

Acăsta anecdota ne vine in minte fără voie, ori-cându ne gandim la starea actuală, si nici de cum de invadat, a actionarilor căilor ferate române.

Cându actionarii căilor ferate

române, după terminarea cestiupei Stroussberg, si incredintiara intereseleloru consiliului de supraveghiere alesu in Berlinu, ei se credeau in dreptu, aasteptă, ca barbatii, cari se bucurau in lumea financiară de o reputație asiatică favorabilă, si voru pune totă silnicie si puterile loru spre a justifică increderea pusa in ei. Astăzi cându putem judecă totă activitatea consiliului de supraveghiere, putem dice fără sfiala conformu adevărului, ca administratiunea loru a fostu mai multu decătu usioră, de către putem numi asiatică faptul cându cine-va este forte generosu cu banii straini ce i s'a increintat.

Sa probămu ceea ce amu sustinutu mai susu.

Pasulu celu mai imprudente celu putea face consiliul de supraveghiere, a fostu din capulu locului, ca a predate constructiunea liniei celei noi precum si esplatarea tuturor liniei lor, la calea ferata a statului austriac (Staatsbahn). Acăstă, ale cărei a temporii bune au trecutu in urmă concurrentie numerose ce i s'a produs in Austro-Ungaria, a cautat demultu o ocasiune favorabile spre a-si intinde câmpul operatiunilor către orientul — cum se poate vedea si din aspiratiile ei de multi ani in Serbia — unde, neavandu multi concurrenti, sa poată fi ore-cum stapană autocrata si sa-i poată atrage o mare parte a transporturilor orientale prin tarife corespondiente, pentru liniele române, cari transporturi suntu indoite productive si castigătoare de către se potu transmite pre liniele sele austro-magiere. Cel ce pune vre-o indoială in acăsta asertiu, pre acelă lu referim la o clausă din conveniunea preliminata de curendu intre Staatsbahn si consiliul de supraveghiere din Berlinu, care sună astfelui :

„Resedintă consiliului de esplatare va fi in Vienă si i se va increintă lui directiunea suprema a căi ferate. Acestu comitetu in unire cu guvernul român, va fixă tarifele si bugetul, si va exercita controlul.”

Pentru cuvintele susu mentiunate Staatsbahn austriac nu s'a impotri-

mai susu in biografiile Archiepiscopului Sav'a. In fine a fostu constrinsu Georgiu a se dă in laturi de invidie si a fugit in România transalpina la principalele Sierbanu Cantacuzino rudeniasea, precum acolo in biografiile lui Sav'a § 18 s'a inseamnatu.

§ 2. Dupa esirea sea din Transilvania aflatuse Georgiu in anul 1681 la Sierbanu, a intielesu Ladislau Csaky (a fostu acestă maghiar de rel. rom. cath. conte din familia vechia, antălu boieru ardelenescu, omu istetiu si bine priceputu) dela solulu Romaniei transalpine Constantinu Brancoveanu (acestă a fostu inrudit cu Georgiu, caci după sângere ambii se trageau precum dela Cantacuzeni, asia si dela Basarabi) cumca Georgiu se află in România transalpina sciindu si despre facută propunere si contielegere a solilor imperatesci cu Georgiu Brancovicu si cu patriarchul Massimu, s'a sculatu si a mersu la celu de atunci resedinte imperatescu Contele Kaprara si cu deamenuntul i-a descooperit totă despre Georgiu si despre ungerea lui intru Despotu Avendu despre acăstă si insusi solulu scire s'a conservat cu Csaky cum ar' potă avea convorbire cu Georgiu Brancovicu, disulu Despotu alu Slovenso-Sirbilor, si prin midilocirea lui sa facă impreunata contielegere cu Sierbanu, principalele Romaniei transalpine si cu totă poporele de ambele limbi in comunul folosu a totă creștinătatea.

§ 3. Totă implinirea lucrării aceleia luandu-o pre sine contele Csaky, cu multă primejdie a tramisul prin servitorul seu Andrei Toth epistola lui Georgiu Brancovicu, rogându-lu, sa-i midilocescă la Sierbanu libera ve-

ECISIÓRA.

Biografia lui Georgiu Brancovicu, Conte și Despotul, și despre maritele fapte ale lui.
(Fratele Metropolitului Sav'a Brancovicu, și istoricul Serbiloiu.)

(Urmăre)

In punctul I-lea arata elu, cumca cu svatul său a abatutu pre malele Veziru dela dirimarea cetătilor imperatesci, ce acelă si-a fostu propus a face si a intocmitu pace intre ambele stapaniri. In punctul alu 2-lea, cumca a descoperit Resedintelui imperatescu de Kindsberg in Constantinopol secretele si reumatizatele consiliilor ale unor magnati din Ungaria. Er' in punctul alu 3-lea insenă ca de timpuriu a facutu descoperire Majestății imperatesci despre planurile cele violente ale capetenilor Transilvaniei, carii cadienii dela credință către Majestatea Sea au voitua sa predă Ardealul turcilor. Mai adauge in punctul alu 4-lea si acea cumca pregătirea turcilor spre cuprinderea capitalei cetății Vienă la anul 1683 mai nainte a inseniată cesariului prin Conte Csaki si pre multi robii din Ungaria rescumperandu-i cu banii sei ii a demis. In punctul alu 6-lea descrie, cumca in corecta traducere a împărtasitul preagratiile proclamării provocării ale Majestății Sele Marei Leopoldu tuturor poporilor crestine din Orient, celui grecesc, serbesc, bulgarescu si romanescu indemnandule, că sa nu se infreacă a se predă sub scutul preagratisului alu casei imperatesci. Pre care după aceea a si pregătitu cu svaturile sele si

tilor Apostoli Petru si Paulu celebrându-se Ddiesculu servitul in prezentia Imperatului (toti trei Patriarchii cu cei-lalți Archiepiscopi Metropoliti si Episcopi, in alu căroră numeru si Metropolitul Sav'a la săntă celebrare au asistat). Imperatul intrându in-costumul imperatesc in biserică si după datina privindu preste poporu si vidiendu pre Georgiu standu intre poporu, fără de greutate lă cunoscutu fiindu in vestimente străine, si tramitiendu la elu pre principale Bogdanu, intălu consiliariu si postelnicului lui, care apropiandu-se de elu i-a spus salutarea imperatresca si a disu: Inaltă sea imperatresca dorreste a te intrebă cum te afli cu sănătatea, si i-a aratat scaunu intre boierii imperatesci, iéra densulu cu umilitia multiamindu a intratu in scaunu, afandu-se lângă elu Artemonu Serghieviciu, si asia s'a finit servitul ddisces. Nu indelungu după aceea au petrecutu densii acolo, ci s'au reintonat ierasi in Transilvania, de-si multu s'a incercat Imperatul celu putien pre Georgiu a-lu retiné la sine. Inse pentru frica si pentru suspiciunea trădării, nici decum n'a cutediatu fratele seu Sav'a a-lu lasă acolo, dreptu aceea s'au si demis ambii a se reintonat in partile sele, ce s'a si intemplatu in același anu 1668.

Capulu VIII.

§ 1. — — — — —

Intră acestea a petrecutu Georgiu după reintornarea sea din Russi'a cu fratele seu Sav'a vieti'a sea mai bine de dieci ani in multă strimitore decătra Calvini, carii erau forte puternici pe timpurile acelle, despre ce s'a amintit

vitu multu, cându i se facu propunerea a primi din „afacerile România”, și după putene negotiari ea se declară gata, a jucă rolul de liberatorie în nevoie să a venă în ajutoriul sermilor actionari. În ce modu ea a facut acăstă, se va arată mai jos. Voimai numai a constată mai întâi că, din punctul de vedere economic, nu i se pote reprosa ei nimică pentru tota procederea ei de până acum, căci cine are ocazie a obținut un profit bun pre cale legală și refusa acăstă ocazie din motive morale, este — celu puten după practica modernă — un neghioiu! Cine inse, în casul de fată, a fost neghioiu — acăstă nu trebuie să o mai discutăm!

Indată ce Staatsbahn se instalase în Bucuresci, ea începă a desvoltă unu aparat, pare ca aru fi fostu vorba de a clădi o cale ferata Pacifica. Directorul general avea (si are inca) unu salariu, care este de cinci ori mai mare decât acelă alu unui director general in Germania, pre lângă elu funcțiunau (si functionă inca) mai multi directori centrali platiti in modu stralucit, si o armata de impiegati. Dupa cîte scimu chiaru guvernului nostru gasă, ca acestu bugetu este esorbitant si elu ocasionă o scadere óre care, parte prin reducerea lefilor subalterni, parte prin concesiarea acestora; capii servitului remasera inse că mai inainte in posessiunea sinesurilor loru celor grase. Dupa unu scurtu tempu, constructiunea liniei Chitila-Pitesci, care se scie ca fusese data intreprinditorului Ulain, se luă dela elu si fu executata in regia. Nu vomu discută acă, déca acăstă mesura a fostu intr'adeveru necesaria, trebuie inse sa accentuăm acă cu totudeadinsul, ca la constructiunea liniei mentiunate s'a procedatu cu o risipa curata esorbitanta, o risipa care merse asiă de departe, incătu se platea la muncitori ordinari cari se multiamese cu o plata dilnica de 3—4 franci, pâna la 10 franci pe dî.

Acestu faptu ni se comunica de intreprinditori demni de tota credință, si se pote conchide de acă ce „spese estraordinarie” trebuie sa se

fi facutu de acei, cari au participat imediat la lucrările de construcție! Déca consiliul de supraveghire din Berlinu aru fi voită sa interpusu veto alu seu contră acestor chielteli esagerate, Staatsbahn iaru fi respusu:

„Ori ne incuviintati sumele cerute de noi, ori nu putem termină constructiunea la terminul fipsat si societatea actionarilor va suferi penalitățile prevedute pentru asemenea casu, adeca va perde totu aceea ce are de perduță.”

Acă aru fi fostu momentulu cându consiliul de supraveghire aru fi trebuitu sa-si reprosiedie pripirea ei si sa ia mesuri, că sa administredie in viitoru avere actionarilor in modu mai conscientiosu, adeca mai cu economia, si a scapă in acela'si tempu de cursele viitorie intinse de Staatsbahn austriacu. Este indestul de dovedit u consiliul de supraveghiere nu a facutu acăstă si nu ne remâne nimică altu de facutu, decât a considera pre barbatii cari compunu acestu consiliu intieptu, séu că forte naivi, séu că

Cladirea liniei Pitesci-Verciorovă eră sa incépa si Staatsbahn austriacu, care voiă sa trăca si ea odata că amica a economiei, decise a nu executa acăsta cladire in regia, că fiindu prea scumpa, ci a o concedă prin licitație. Acăsta procedere pare forte corecta la primă vedere. Dara óre este asiă si in faptu? — Actionarul sa judece singuru: Staatsbanul austriacu are o clausa in conventiunea ei cu societatea actionarilor, care otarose ca la concedări de antreprise, ofertele mai mari trebuescu preferate celor mai mici, déca cei ce facu oferte mai mici nu dau garantie suficiente. Se intielege ca si in casulu de fată cei cari oferă pretiuri mai mici si mai avantajiose nu au datu garantie suficiente, si deci acei antreprenori cari cereau pretiuri mai mari dandu „garantie mai mari” capetara constructiunea liniei prin licitație!

Inutilu a spune cum s'a mesurat „marimea garantiei!”

Parolă acum eră: bani, bani, bani! Căci capitalul de constructiune se

topise forte rapede si plasarea deplina a tuturor prioritătilor se arată imposibila. In locu inse că, in vederea obiectului asiă importantu, sa convocă o adunare generale estraordinaria si sa culgă parerea actionarilor in privința modului de procurare a banilor, consiliul de supraveghire gasă de cuvintia a acceptă avansurile facute, cu bunavointia si afectuositate, de către dlu Bleichröder, societatea de escomptu si Staatsbahn austriacu, fără a se ocupă cătusi de putienu cu consecințele fatale ce trebuia sa produca pentru actionari conditiunile cu cari se acordara acele avansuri.

Acste conditiuni suntu: că nu numai sa se amanetedie numitul consorțiu de avansuri tōte veniturile din garanția statului si din recetele esplotărei, dara sa se afecteze si tōte veniturile fără exceptiune pentru plată avansurilor pâna la deplină loru stingere.

Prin acăstă condiție draconica, distribuirea vre-unei dividende se face naturalmente imposibila pentru unu siru intregu de ani.

Cine se mai pote miră, după cele espuse mai susu, ca actiunile suntu intr'o cadere continua?

„Cur. d. Buc.”

Branu in 16 Novembre 1874.

Cum s'aru putea nasce o emulație agera intre invetiatori pre câmpu pedagogiei?

Totu de tōte părțile, pre tōte terenule s'au desceptat mai multu séu mai pucinu, totu dău semne de viatia, totu cauta a propasi cu pasi rapedi, fie-care in sfer'a sea de activitate, numai dara chiaru numai noi invetiatorii poporului dormim inca somnu adencu, numai noi nu ne-amu desceptat, numai noi nu dămu nici macaru celu mai micu semnu de viatia, in sfer'a nostra de activitate pre terenul celu mai maretu si mai nobilu alu pedagogiei. Pre cătu este terenul pedagogiei de vastu pre atât' este si de sterilu, din cauza ca nimenea nu se interesă de elu. Cu unu atare indifferentismu nu-lu potu deduce si reduce, de cătu la un'a din doue cause,

adeca: ori ca noi invetiatorii preste totu suntem prea slabii si ne demni de chiemarea nostra, ne priceptori de afacerile nostre si ne rusinămu aesi in publicu cu parerile nostre spre a ne consolidă in corporatiuni mai mari; ori ca din cauza saraciei si a ne ajunsurilor preste mesura, suntem desperati cu totul vediendu ca nimenea nu-si mai aduce aminte de noi. Fia ori si ce causa va fi, destulu ca e lucru forte tristu, căci invetiamenstagnăza. Nu amu inse la ce mai lungi cuventul, astadi nici cuvintele celu mai mare oratoru nu ne folosescu: ci numai singurul faptele si ajutoriul realu Dara sa trecu pucinu mai departe: Noi avemu „Asociatiunea Transilvaniei” care are maretul scopu de a lati literatur'a si cultur'a poporului român, acăstă este intru adeveru unu scopu maretu.

Dara óre scopul nostru a invetiatorilor poporului care este? — Intru adeveru totu unul si acelasi.

Dara sa lasămu sa vorbescu alti barbati in privința acăstă si sa faca asemenea! ieta dara:

„Oper'a cea mai folosită, cea mai săntă, cea mai creștină, cea mai patriotică ce-si pote propune cine-va astadi este:

„Instructiunea si educatiunea poporului” „ieta cea mai mare binefacere! ieta triumful civilisatiunei!”

„Si ierasi: „Nimicu nu e mai puternicu in lume de cătu o credintă ne stramutata, o convictiune intima, o sperantia mantuită; si in inimile june si generoase . . . nu pote decide credintă mai inalta, convictiune mai profunda, sperantia mai mantuită de cătu acea ce o pote inspiră cea mai sacra si patriotică idea: Instructiunea si educatiunea națiunei noastre românesci, si ierasi mai departe:“

„Un'a buna educatiune este cea mai mare binefacere ce unu copilu pote primi; ea pote mai bine de cătu ori-ce sa asigure fericirea sea si sa-l puna mai pre susu de capriciele averei si ale pozitiei sociale.” C. Esarcu (a se vedea „fölia societăției pentru invetiatur'a popor. rom. nr. 1 pag. 12 19, 29 si 30.)

Unu altu barbatu renumit dico:

nire la densul. In care epistola cu grănicerul juramentu se deobliga Csáky cu promisiune, cumca vieti' si mórtea sea, norocirea si nenorocirea va avé-o comuna cu densul si nici la o intemplare nu se va retrage densul. Cumca contrarilor lui va fi vrasmisiu neimpacabilu chiama de marturie pre sufletu pre Ddieu si măntuinti'a sufletului seu o pune legatura pre lângă propria sea subscrise si indatinatul si-gilu. In Constantinopole 15 Sept. 1681. (De va avé cine-va voie juramentul acestă alu cetă pre limb'a magiara, căci in aceea este scrisu, lu va afă in istoria lui Brancoviciu in Cartea a 5-a pag. 1643). Primindu Georgiu epistolă lui Csáky si intielegendu propusulu lui, dara mai vertosu privindu la cererea lui Kaprara, aducendu si pre lângă acea aminte de vechile tocmele cu residentii imperatesci, carii au fostu mai nainte, a impartasit u epistolă acea cu principale Sierbanu si după ce s'au svatuitu s'a demandat lui Cantacuzino Brancovenu sa tramita pre Csáky, cu ce modru va scă elu, la densii. Acelă aflându ocazie binevenita a tramis pre Csáky cu curirulu domnescu la principale seu, care ajungendu acolo a fostu primitu cu frumosă onore si propunerile lui s'au puat in considerare. Si asiă acceptau punerea in lucrare a faptei si a svamului, ca cum se va implini.

§. 4. Turburările domestice din Ungaria (numirea Ungaria devine dela cuventul slovenesc Ugoria, ce va sa dică: Muntenia) incepute sub conducerea lui Tököl s'au preinschimbăt in grozavu resbelu. Căci Tököl acelă facundu legatura cu Imperatulu tur-

cescu sub unele conditiuni l'a chiamat intru ajutoriu asupr'a Cesarului. Sultanul Mehemetu, Imperatulu turcescu, a ajunsu cu multa putere la Belgradulu serbescu in anulu 1683 si de acolo a tramsu pre marele veziru Kara Mustafa Pasia cu vreocătēva sute mii a armatei, ca sa cuprinda Vien'a. Venindu Csáky, că patria sea se afla in cea mai din urma ticalosia s'a turbură in sufletu, si cu atâtă mai virtosu s'a rugatu prin midilocirea lui Brancoviciu de Sierbanu, sa-i concéda pentru comunulu folosu a face calatoria la Cesarulu Romanu, si dimidienduse a calatoritu prin Moldovi'a, Poloni'a si Silesia, si ajungandu la curtea imperiale facutu in Kaprara si Sierbanu pentru aperarea si folosulu intregului neamu creștinescu, si totă pregatirea turcesca asupr'a capitalei cetăti a Cesarului. Imbarbatanduse prin inscripția acăstă Lepoldu Cesarulu a adunat osti din totu Imperiulu romanu, in cătu a potutu mai curundu, si a chiamat intru ajutoriu si pre regele Poloniei Ioanu Sobietzki si cu norocire prin ajutoriul lui Ddieu imprasciindu tota puterea turcesca a profugat'o si au eliberat cetatea de amenintietorii periclu.

§. 5. Finindu-se preamarită acea invingere voiau creștinii a intinde armele mai departe de a eliberă tierile creștine de plangerosulu jugu turcescu, din cauza acăstă precum lui Sierbanu Cantacuzino, asiă si lui Georgiu Brancoviciu Despotului s'au tramsu diploma de provocare cu daruri imperatesci prin mân'a mai susu numitului conte Csáky. Si pentru mai luminat'a

incredere a soliei acelei, s'a datu lui Csáky in societate presbiterulu burgonesu Antidiu Duno. Carii venindu la Sierbanu i-au facut cunoscute feiliurite inscripția si lucrări intreprinse in alte părți spre ajutoriul Cesarului. Tramisii acei'a in lung'a aceea convorbire s'au silitu a resculă pre toti creștinii orientali in contră comunului vrajmasiu alu numelui lui Christosu, dara mai vertosu pre serbi si pre români, căror'a mai de multe ori s'a apromis in numele Cesarului nu numai vechi'a loru libertate si stapanire, ci in patri'a loru si datinile si legea loru precum cea cetățenescă asiă si cea biserică. Inca mai avemu, au disu tramsii, a vi propune un'a cerere in numele Cesarului, ca déca este cu potintia, Georgiu Despotulu sa mărgă in tiér'a rusescă la stapanitorii de acolo Ioanu si Petru Alexieviciu si sa-i indemne a apucă armele in contră vrajmasiului comunu. In asemenea chipu, ca in numele principelui Sierbanu sa se tramita soli la Cesarulu Romanu. Inse propunerea aceea s'a vediutu a fi forte grea, la carea au primitu asiă respunsu: cumca, acăstă nu se poate implementa pentru frică turcilor, de óre ce in intreprinderea acăstă jace mare periculu, căci Georgiu Brancoviciu este cunoscutu in tōte părțile din pregiuru, si caletori'a nu poate remané ascunsa; ci altu cine-va sa fia tramsu in loculu lui la Moscova, iera la Cesarulu Romanu fără intardiere, cându prințea Transilvaniei se va deschide calea, ce va tramite solia.

§. 6. Fiindu aceste asiă pregatite, prin svatulu celui prea inaltu s'a binecuventat armele lui Leopoldu si din

dī in dī sporeau in invingeri alungându pre turci din Ungaria, elibărându cetățile si satele de silnicia loru bă si cei reu cobitori din patrie vediendu pre aperatoriul loru alungat cu rusine s'au intorsu si au fugit. Asemenea si in anulu urmatoru 1685 migrându mai bine de o mie de turci in Croati'a au cuprinsu locurile cele mai de capetenia. Intru tō'e, anii acestia si cei urmatori au fostu nenorocosi pentru turci, căci in tōta lovirea invingendu-se cu rusine predau cetățile lui Leopoldu, precum au fostu constrinsi a predă cesarului Bud'a, Segedinulu, Cincibiserici, Sicleulu, Sîmontornea, Caposivarulu, Dard'a si cele-lalte locuri pâna la Drav'a si au curatit tota Ungaria de putorea turcesca. Pentru acea a pusu Sultanul Mehmet altu viziru óstei sele si l'a tramsu cu multi varvari la Osecu in Slavonia in an. 1687. Iera beliducii creștinesci Carolu ducele Lotaringiei, Ludovicu alu Badenului si Emanuil electorele Bavariei prefacenduse a fugi au momitu pre turcu in lat'a campia a Mohaciului si cu mâna tare a ucis 8000 de vrajmasi, ér' 2000 au prinsu. Si cu acăstă preamarita invingere au isbandit mórtea Regelui Ludovicu. Dupa acăstă au cuprinsu creștinii Oseculu, Valpora, Vucovarulu, Sothinulu, si celealte locuri asemenea si in Sirniu, Slancamenulu, Carloviciu, Varadinulu, Erdutulu si alte locuri le au smulsu din mânile turcilor. Curundu după acăstă au cuprinsu Pojega, Bro-pulu si Gradisc'a si astfelii au supusu intréga Slavonia stapanirei Cesarului.

(Va urmă.)

„Scóla da poporului instructiunea si lumin'a; instructiunea si educatiunea natiunala; iéta standardulu imprejurulu căruia convocámu că sa se intrunescă toti români cei ce 'si iubescu cu sinceritate si din inima tiér' a si dorescu sa o védia ajunsa la unu limanu mai ferice.“ (Carol Rossetti idem. nro 6 pag. 6)

Sa audim inse si mai departe pre altu barbatu renumitu, in asta privintia! iéta ce dice: —

„Libertate, constitutiune, buna administratiune, justitia, armare generala, comerciu si industria natiunala, romanismu, natiunalitate, Romani'a mare si fare: eata vorbele frumosa ce in tóte dilele, in tóte foile publice din tóte gurile si pre tóte tonurile audimur mereu sunându la urechile nóstre. Dara pentru o buna si temenica crescere a junime, pucine, forte pucine voci se radica si acestea se pierdu pánă acum in desiertu.

Aru cautá (ba trebuie) inse odata sa ne convingem ca: fára o buna si solida crescere, nici libertate, nici constitutiune, nici comerciu si industria natiunale, nici Romani'a tare si mare in veci nu vomu putea fundá pre base adeverate si trainice. Así este! fára o buna sistema de crescere natiunala nu este mántuire pentru romanismu; si cine mai cugeta astadi alministrinea este: séu amagitu séu amagitoru!“ etc. etc. etc. (a se vedea fó'a pentru invetiatu'r popor. rom. nro 2 pag. 130) I. C. Massimu.

Eu asiu mai avé multe, inca forte multe de a vorbi in asta privintia, inse acum nu mai potu! citatulu din urma mi-ai tatajtu firulu, mi-ai astupatu gur'a fiindu ca ceea ce asiu descoperi eu prin descrieri lungi, acestu citatu cuprinde in termini scurti si forte precisi convingerea mea intréga si deplina. Así dara iéta din aceste citate se pote vedé si cunoscse forte bine, care este missiunea invetiatorilor si la ce scopu tientesce; si pre lângă tóte acestea destulu de chiaru se pote vedé, cătu de pucinu se interesează protectorii nostri de noi, de chiamarea nóstra si de scopulu nostru. Mam'a nóstra dulce, „Asociatiunea Tra niei pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român“ aru fi trebuitu si aru trebuí inainte de tóte noue invetiatorilor sa ne dee totu sucursulu posibilu spre a ne radicá din pulvere si a ne scóte din intunereculu, in care jacemu coplesiti. Trebuie si trebuie sa ne dee mána de ajutoriu spre a ne consolidá si incuragiá in afacerile nóstre.

Ási este! inse cum sa ne ajatoreze? In care directiune? Iéta cum! — Mam'a nóstra „asociatiune“ sa deschida si publice premii pentru anumite opuri scolastice, a căror'a necesitate e mai ardienda; sa puna premii chiaru si pentru elaborarea unoru teme pedagogice; pentru a căroru censurare sa se aléga unu comitetu din barbati ne specialitate, care sa aiba in sarcidarea a propune compunerea opurilor intre marginile cuvenite; a alege teme feliurite mai mari si mai mici, mai grele si mai usioare din pedagogia dupa impregiurári si apoi cele mai bune ale premiá, si ale dá invetiatorilor sa le puna in pracsu. In modulu acest'a crediu eu, ca mam'a „asociatiune“ aru implini cele doue puncte principali de prim'a necesitate si anume: a) ca uda arborele la radecin'a lui si cultiva' pamentulu din pregiurulu lui; si b) s'aru nasce o astfelu de emulatiune intre toti invetiatorii poporului, in cătu in scurtu tempu amu vedé lucruri si fapte implinite de care noi astadi — pote — nici idea nu avemu. Fia-mi permisu, a face dulcei nóstre mame „asociatiune“ o observatiune, adeca: sa nu mai cerce a cultivá, mai intâiu ramurile bá nici chiaru trunchiul arborelui, — nostru natiunalu, — ci inainte de tóte sa cultiveze arbo-

rele la radacín'a lui, si pamentulu din pregiurulu lui, căci bunatatea séu reputație, viati'a séu perirea arborelui depinde dela radecinile lui. Radecinile arborelui inse suntu scólele poporale cu invetiatorii loru. Altu servituu mai bunu si mai mare nu pote aduce nimeni patriei de cătu prin instructiune si educatiune; acum că de incheiere fia-mi permisu a intrebá cu marele Cicerone:

„Quod munus reipublicae adferre majus meliusque possumus, quam si docemus atque erudimus juventutem?“

„Sapienti sat!“

Theodoru Popu
invet. primariu.

Romania.

Portile camerilor nóstre legiuitoré s'au deschis; s'a deschis intrarea in locurile, de cari depinde sórtea tierii, unde se decide in bine si in reu, unde se tratéza despre fericirea séu nenorocirea acelora, cari le au datu nascere.

Creându parlamentulu, locuitorii tierii erau de opiniune, ca de atunci inainte nu voru mai avé nevoie sa se ocupe de destinele loru, căci acésta grija au confiat'o delegatilor loru, cari forméza in totalitatea loru notiunea de parlamentu.

Acésta colectivitate de ómeni, are prin urmare o datoria santa de implinitu, aceea de a areta prin faptele loru, ca poporulu nu s'a incelatu dându'si arm'a din mána si incredintand'o trimisiloru sei.

Datoria grava pentru unu omu conscientiosu, arma redutabila cu doue taisiuri. Vai de acela, care nu scie sa siimplinéasca datori'a séu nu scie sa manueze arm'a.

Inainte, in timpurile vechi, cându representantii natiunilor se aduná intr'nuu locu liberu, cându parlamentulu loru avea dreptu acoperisul bolta cerulu si in locu de parchete érba verde, cându domnulu loru siedea pe tronu sub unu arbore, inconjuratu de consilierii sei, pucinu se vorbea si multu se facea.

Cestiunile cele mai de capetenia se resloveau intr'unu tempu relativu forte scurtu, de óre-ce fie-care se gândeau matru inainte de a vorbi, si n'avea acea ambitiune moderna déra falsa sa stralucésca cu talentulu seu oratoricu in prejudiciulu esintiei lucrurilor care erau sa se discute.

Fie-care n'avea alta ambitiune de cătu aceea de a dice ce este dreptu si pentru binele comunu, căci alminitera era espusu sa fie persiflatu de multimea adunata a poporului care asculta.

Cu transformarea localului, s'a transformatu si modulu. Astadi trimisi natiunii siedu in palate maretie impodobite cu totu lucsulu, in locu de bolta cerului unu tavanu zugravitu cu arta, in locu de érba verde covore si parchete, in locu de pucine cuvinte seriose si pline de intielesu, discursuri lungi de oratoria stralucitora, pline de efectu, déra adesea ori cu fondulu golu.

Inainte se hotarea a se declará resbelu séu pace cu doue cuvinte: acuma lucruri neinsemnate in sine, provoca intercalatiuni insipide si ostentatórie audiului, desbateri infructuoase, atacuri personale care 'si-au loculu ori-si-unde voiti afara numai intr'unu parlamentu, si cându la sfârsitul te pumi sa faci bilantiulu, gasesci ca multu s'a vorbitu si pucinu s'a facutu.

Déra de! ce sa facem? así ne-amu facutu si nu ne mai putemu schimbá. Amu adoptatu devisa vicléna, ca tocmai acolo unde lipsescu idee si notiuni, cuvinte splendide suntu la loculu loru, căci ast-feliu multimea nu pote cunoscse lips'a, si crede ca déca vorbim atâta apoi negrescitu ca trebuie sa avemu si dreptu, si striga

bravo! aplauda pe oratorulu si 'i da epitele cele mai frumose. Inteleptulu insa se mănesce, si se duce acasa plinu de ingrigire.

Parlamentulu nostru s'a deschis si ast-timpu cu unu Mesagiul Domnescu, si a pusu in fine capetu combinatiunilor celor mai fantastice ce ne faceam si citému in dilele din urma. Stâmu acuma inaintea realității

Ni se anuntia multe lucruri ce suntu de facutu in sesiunea acésta, si unele cari s'au savârsit pánă acum. Mesagiul se multumesce cu o enumerare simpla de diferite puncte, nu promite pré multu déra nici pré pucinu.

Florile oratorice lipsescu cu totulu in acésta espunere a guvernului, ba, in unele locuri chiaru ni s'a paratu laconicu.

Amu fi dorit u că sa se fi disu ceva mai multu despre relatiunile nóstre cu puterile strâne, sa ni sa fi vorbitu mai pe largu asupr'a acestui punctu vitalu alu esistentiel nóstre, fie numai spre a curmá sgomotele cele mai incredibile atâtu in intru cătu si in strainatate.

Sperámu infa că guvernulu va avé destule ocazii de a se exprima, asupr'a acestor relatiuni, si case va grabi fára a fi provocatu, a face din punctul de vedere ca tacerea lui va da érasi unu alimentu nou la felu-de-felu de combinatiuni.

Este bine că mesagiul sa se examineze cu acea linisice si 'eu acelu sângere rece, cu care elu a fostu conceptu si oferit. Déca 'lu vomu judecá cu pasiune, nu vomu mai fi in stare sa ne dâmu socotela de spiritulu care a predominat la elaborarea lui, si ast-feliu nu o sa'lui mai putemu intielege.

Dupa noi, guvernulu a voit u sa ne spuna prin form'a discursului, ca nu'si face ilusiuni, ca lucréza cu luare aminte si precautiune pentru inaintarea tierii, si ca prin urmare nu vrea sa ne faca ilusiumi nici noua, si ca si noi amu trebui sa urmâmu calea pe care a apucat'o elu.

Sa ne intielegem bine, noi facem abstractiune de punctele enumerate, pe care nu le vomu esaminá acum, si espunem 'numai impresiunea ce a facutu asupr'a nóstra forma si concepiunea discursului de deschidere.

Noi amu crede ca chiaru déca ne-amu incelá in impresiunea nóstra, totusi ar' fi bine sa presupunem ca así este séu aru trebui sa fie, căci numai mergendu si inaintându ast-feliu vomu ajunge la scopulu dorit.

Romaniei si poporului ei, le trebuie o inaintare graduata si fára pri-pire. Natur'a nu sufere o departare din acésta regula pe care ea o observa in tóte cercurile ei, ea nu sufere sarituri extraordinarie, de óre-ce esistitia si frumusetia ei consta togmai in acésta regularitate si inaintare graduata.

Unu statu, unu poporu care nu se conformá media acestei reguli 'si perde echilibrul si merge dreptu spre peiro.

Poporulu nostru este teneru si plinu de inteligintia, sa'lui invetiámu déra, sa'lui educámu, sa desvoltámu calitatile lui cele frumose care astfelii se perdu si remanu fára valóre, ba potu deveni'vatametória chiaru, déca se conduce pe cale gresita. A cui inima nu se umple de bucurie, cine nu tresare de placere si de mândrie cându se gândesc ce ar' puté deveni Romania, déca poporulu ar' fi lumanat? Cine n'ar vré sa 'si sacrifice vietia pentru acestu tielu frumosu! Ei bine, éta ce ar' trebui, sa se gândesc camerile nóstre, deputati nostri, diaristic'a nóstra.

Statul nostru este teneru si plinu de vigóre si bogatie, sa'l ducem u déra cu incetul inainte, sa chemâmu la

lumina dilei atâtu vigórea cătu si bogatia lui, prin mesuri intelepte si conforme cu starea in care ne gâsimu. Éta ce ar' trebui sa faca guvernul, si in care lucrare ar' trebui sa fie ajutat de reprezentantii natiunii.

Lasa-se la o parte tóte animositațile personale si de partite, deținute-se acestu spiritu perniciosu, care impedeaca desvoltarea proportionata a Statului nostru.

Suntemu siguri ca nici unul de la guvern séu de ai guvernului, si nici unul contra guvernului nu vré reulu tierii, ca toti voru binele ei, fericirea generale — ei bine, unescă-se printr'unu aventu puternicu si unanimu si facă din acésta tiéra ceea ce posedă.

Faca pace toti delegatii natiunii, si unescă-se toti la oper'a cea frumosa.

Nici unu momentu nu este mai favorabil de cătu acesta, nici o se siunie mai buna de cătu acésta, care este cea din urma a camerei de deputati si cea d'intâia a senatului reionitou.

Gândescă-se fie-care ca interesulu seu individualu si opiniunea sea individuala, este unu atomu, unu nimicu in comparatiune cu interesulu si opiniunea totalității, si, inca o data, uniti've, lasati intrigile si certele la o parte, si istoria ve va pastrá o memoria stralucita.

„C. de Buc.“

Concursu.

Dupa parintesc'a incuvintare a Venetatului consistoriu archidiecesanu din 1. Noembre nro 2629. B. consis. 1023/1874, pentru vacanta parochia de clasa a III. Comun'a Glamboc'a se scrie prin acésta concursu pana in 20. Decembrie. a. c.

Emolumintele suntu:

a) langa cas'a parochiala productul dela 8 lugere de pamant aratoriu si de fenatiu de portiune canonica.

b) dela 84 familii căte una di de lucru si stola specificata in Sinodulu parochiale dupa conclusele Sinodului protopresiterale, care impreuna computate dau un'a sum'a de 403 fl. 70 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta statiune au de asi asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu § 13. la subscripstu pana la terminul de mai susu.

Nocrichiu, in 20. Noemvrie 1874.

In contielegere cu comitetul parochiale,

G. M a i e r u,
adm. protopopescu.

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii in Sabiu.

primesce depunerii de capitale spre frup-tificare :

a) pre lângă anunciaru radicárii in sensulu statutelor, cu 6% interese;

b) sub conditiune, de a se anunciaru institutului radicarea depunerii la trei luni inainte, cu 6½ %;

c) sub conditiune, de a se anunciaru institutului radicarea depunerii la siése luni inainte, cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) de depunerii are a se dechiará in diu'a depunere; căci altcum inlocarea se va privi ca urmata sub conditiunea a).

Interesele incep in diu'a, care urmează dupa diu'a depunere si incéta cu diu'a premergatorie dilei, in care se radica depunere, cu acelu adaosu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putinu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta se rezolvă totu déun'a in diu'a primirei prin spedarea libelului la adres'a deponentului.

Sabiu, 25 Novembre 1874.

Directiunea institutului.